

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredne ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 20 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pošte vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovenci!

Velika moča v lanskej zimi in spomladi pa izvenredna suša v minolem poletju sta prouzročili po Istri, posebno pa po srednji Istri tako slabo letino, kakršne najstarejši ljudje ne pamtijo. Smelo se sme trditi, da tukajšnji kmet nij pridellal letos nič, izimši kakšno malenkost zelenjave, ki pa ne zadostuje, da bi se z njo mesec dni preživel. Siromaštvo je v srednji Istri vsled tega nepopisno, lakota trka uže sedaj na duri tisoč in tisoč družin in preti uže zdaj uničiti njih mnogo, huda ne- navadna zima jej pomaga zdatno v njenem žalostnem poslu. Do srca morajo pretresti vsakega človeka žalostne prikazni, kakor se zdaj povsodi po srednji Istri nahajajo, na glas Boga proseče, da bi jih čim preje rešil iz te doline solzá, prikazni, kojim bi bila magla smrt prijetna, da bi bili le hiranja in takega životarjenja kmalu rešeni.

Da bi tej revii in žalosti nekoliko vsaj v v okom prišli, so se zbrali rodoljubi isterski in postavili odbor z namenom, da bi pobirali doneske vsake vrste za nesrečne, vsled slabe letine stradajoče ljudi po srednji Istri. Tako pri tolikem siromaštvu, pri takej bedi in revii kaj bi izdala pomoč samo teh rodoljubov? Bila bi le kapljica vode za neizmerno morje. In kam se hočejo obrniti ti rodoljubi, ako ne do Vas, bratje Slovenci, ki ste se vedno pokazali v najlepšem svitu, kadar je bilo treba nesrečnim sploh pomagati, posebno pa, kadar je bilo treba pomagati svojim bratom Slovanom.

Bratje! pridite tudi zdaj bratom nesrečnikom na pomoč, pomagajte nam sušiti solze nesrečnih mater in očetov, ki morajo gledati, kako jim деца vsled lakote hirajo in umirajo, uresničite besede: „Slovan povsod brate ima!“

Ko se boste zdaj v čitalnicah in veselih družinah zabavali, spominjajte se svojih in naših od mraza trepajočih in vsled omagajočih bratov, položite majhen dar na altar bratovske ljubezni, Bog Vam bode stotero povrnil blagi čin. Posebno še do gospodov duhovnikov in družih rodoljubov v onih krajih na Slovenskem, kjer nij bilo slabe letine, se obrača odbor s prošnjo, naj izvolé pobirati živež vsake vrste, kakor krompir, ječmen, turšico itd., pa ga semkaj pošiljati. Odbor se je uže obrnil do južne železnice ravnateljstva, da bi dovolilo takim darovom brezplačno prevažanje.

V imenu odbora za stradajoče v srednji Istri:

Franjo Matejčič, Ivan Berbuč,
c. kr. profesor, predsednik. c. kr. profesor, tajnik.

V Pazinu, 14. decembra 1879.

Uredništvo „Slov. Nar.“ je pripravljeno prejemati tukajšnjih dobrotnikov darila v novcih in bode prejem potrjevalo s prijavo imen darovalcev.

Iz gospodske zbornice.

Z Dunaja 13. dec. [Izv. dop.]

— x. Gospodska zbornica je imela včeraj in danes sejo. V prvi vrsti današnjega posvetovanja je stalo priznjenje Istre in Dalmacije k skupnemu celnemu okrožju. Na predlog grofa Fran Falkenhayna se je izvolil narodno-gospodarski odsek, sestojč iz 15 udov, kateremu se je izročil vladni načrt zakona glede Istre in Dalmacije. Potem pak je sledilo drugo branje vladne predloge o vojni postavi, in poročevalec baron Hye je prečital odsekovo poročilo.

V generalnej debati je prvi govoril general konjec, baron Koller; on je naglašal,

da pri reševanju tega zakona se morajo vsi novčni in drugi obziri ukloniti glavnemu smotru, — da se namreč obvaruje svet, veljava in mogočnost državi na vnanje. S tega stališča in z ozirom na zdanje stanje evropsko se ne more dopustiti niti zmanjšanje vojne sile, niti da bi se ta vojna sila od leta do leta razmotravala, stavila na vprašanje in dovoljevala. Vse, kar bi se v tem oziru storilo, bi nevarno pretreslo našo vojno organizacijo, in zdanji vojni red bil bi v odločilnem trenutku jako v nevarnosti. V varstvo carevine zdaj bolj nego katerikrat potrebujemo močno armado proti vnanjim nevarnostim.

Knez Schönburg je dejal, da uže dolgo let tlači Evropo težko vojno breme, ki preti gmotno uničiti države. Pri takem položaju je dolžnost vsacega državljana, varovati in samo varčno rabiti novčna sredstva, baš tako kakor mora delati meščan obkoljenega mesta. In dokler se ne sklene mir, se obkoljeno mesto ne sme razorožiti. Za to mora ostati nedotakneno zdanje vojno stanje. Voljeni poslanec mora se pred vsem ozirati na bremena, ki se ljudstvu nalagajo, to se ume, a gospodska zbornica mora stvar motriti z uzvišenega stališča. On bode glasoval za odsekov predlog, kar se tudi od gospodske zbornice nadeja, da bode stori-la. Govornik je omenjal svečanosti prošle spomladi, in dejal, da so dokaz, ka prejšnja vlada nij ovirala, nego pospeševala razvoj narodov tastran Litave. Naša država, nadaljuje, nij bogata, a veliko bogatstvo ima v svojem prebivalstvu, ki daje dobre in hrabre vojake. V obrambi svoje carevine so vsi cislejtanski narodi složni in ti narodi da bodo spoznali, ka gospodska zbornica sprejme vojno postavo iz zaupanja do najvišjega svojega gospodarja.

Listok.

O raju.

Iz slavjanskega bajeslovja.

Češki spisal v „Slavjanskem Almanahu“ za 1879. leto Jan Máchal.

(Dalje.)

Iz srbske pesni seznavamo, da sredi raja raste zlahtna oljka sè zlatimi vejami in srebrnim listjem, pod njo stoji lepa postelja, po stljana z dišečimi cveticami, zlasti z bosiljem in rožami.

Raslo drvo sred raja
Plemenita dafina,
Plemenito rodila,
Zlatne grane spustila,
Lišče joj je srebrno;
Pod njom sveta postelja,
Svagog cveča nestrta,
Ponajviše basiljka
I rumene ružice.

Podobno v bolgarskej pesni:

Do devet vrati golemi,
Deseta vrata najmala,
Kraj mala vrata livada,
Vo livada-ta zelen bor,
Pod bor-ot studen kladenec,
Kraj kladenec-ot tarpeza,
Na tarpeza-ta 'si světi,
Na čelo světi Nikola,
Do nego světi Ilija,
Magju nih sestra Maria.

Ravno tako zove se saj ovočnjak, kder krasno ovočje (sadje) raste in dišeče cvetlice cvetejo. Ko je sv. Doroteja včedna bila k smrti, odgovorila je sv. Elijasu, kateri jo je vprašal, kamo gre:

Do Kristové štěpnice
Budu t'hat' ovoce.
Budu t'hat' lilije
U panenky Marie.

In želel je sv. Elijas, da bi tudi njemu poslala rajskega ovočja, kadar ga natrga.

Svatá hlava je st'ata,
Duše do nebe vzata.
Stoji mezi anděly,
Jako hvězda na nebi.
Pišlo v nebe dit'atko,
Překrásné pacholátko.
Mělo košík na ruce,
A v něm krásné ovoce.
Eliáš dává věre,
To ti nesu ovoce
S nebeského jablunce.
Co ti sestra slibila,
Dyž se na smrt' strojila.

Zlasti modre cvetlice pocvetajo na zelenih gorah nebeških.

Když se hory zelenají,
S modrym kvílím prokvétají,
Matka Boží po nich chodí,
Hledající svého syna.

Da je v raju dosta zlata in srebra, o tem poučuje nas štetje pri volitvi kraljice za kralja v Plzensko:

Jeden, dva, traje,
Půjdem do ráje,

Knez Karel Auersperg je dejal, da je stvar, o kateri se posvetujejo, resna in resen tudi čas, v katerem se vrši to posvetovanje. Zmota je, pravi govornik, ako se misli, da nasprotujoča si mnenja o vojnem stanju so merila za interese, katere ima kdo pri armadi, — naj si bodo mnenja še toliko različna, v tem so si složna, da našo hrabro vojsko vsa česté. Vojno vprašanje se mora objektivno motriti in glasovanje za vojno postavo nij glasovanje za zaupnico, laglje se mora smatrati tako glasovanje za nezaupnico evropskemu položaju. Iz tega položaja se razvidi nekaka želja po razširjanji; take želje mnoge čakajo samo na ugodno priliko in kaže se, da močnejši se slabšimi še niso poravnali svojega računa. Verjetno je, da bodo mejne spremembe držav vršile se s krvavo boji. V vnanji politiki še zmirom velja pravica močnejšega napram slabšemu, in mogoče da tudi v notranji, ker videli smo, da ón, ki je pretil, je naposled imel pravo. Izvrsten učitelj novodobnega državnega znanstva je dejal: „Novce vzemem jaz tam, kjer jih dobim.“ Tako so tudi sinove vzeli v vojake tam, kjer so jih mogli dobiti. Želeti je pri zdanjem vprašanji, da ne prekosi zvito domoljubje dokazano. Če hladnokrvno presojava dogodjaje in zdanji položaj, potem vidimo nevarnosti, ki preté državi, za to pa ne smemo ničesa opustiti, kar bi bilo v varstvo državi.

Knez Salm je poudarjal, da, ako so vsi naši sosede do zób oboroženi, moramo tudi mi biti vsaj toliko pripravljeni, da jim moramo vsaj zobé pokazati. V to nam služi naša vojna organizacija, ki se pa mora mirno razvijati. On da bode glasoval za desetletno podaljšanje vojne postave, a tuli za odsekovo resolucijo, da mora vlada štediti, kjer mogoče, bode on glasoval, in misleč na najhujše, ker se ne ve, kakšna osoda nas čaka, mora vsagdo zalniti grizljaj kruha, zadnjo kapljo krvi žrtvovati našemu carju.

Vitez Schmerling je v dolgem govoru dokazoval, ka se zdaj ne sme premeniti zdanjí avstrijski brambeni red. Pritrdil da je, § 2 vladne predloge, oziroma § 13 vojne postave ne pomeni to, da bi zbornica odrekla se ustavnim svojim pravicam, in tudi ogerska zbornica je temu mnenju pristopila. Parlament zmirom lahko dostojno naglaša svoje želje v tem vprašanji in sicer z nedovoljevanjem budgeta in nabiranja vojaških novincev, ali tudi z resolucijo lahko prisili vlado, da se bode ozirala na

želje parlamenta. To vse je avstrijska vlada sama v zboru poslancev odkrito priznala.

Knez Karel Schwarzenberg je dejal, da kakor je v vojni postavi § 13 potrebna posledica § 11, isto tako je tudi § 2 vladne predloge potreben § 1. Ustavnih pomislekov ne more nikakor vznjati § 2. vladne predloge.

Zadnja sta govorila knez Schönbürg in minister za deželno obrambo baron Horst. Prvi je odgovarjal knezu Schwarzenbergu, da mora on samo hvaliti prejšnjo vlado. Baron Horst pak je obljubil, da bode vlada osobito pri plačilih za stanovanja vojakom mnogo prištedila. Poročevalec baron Hye je pa izrazil upanje, da bode tudi gospodska zbornica soglasno sprejela vladno predlogo, kakor je to storil že odsek gospodske zbornice.

V specialnej debati je opomnil prvosednik, da mora za sprejem vladne predloge glasovati dve tretjini udov gospodske zbornice. Vojni zakon pak se je potem v drugem in tretjem branji sprejel z vsemi glasovi, kar je vse ude močno zadovoljilo. Isto tako je bila soglasno sprejeta odsekova resolucija, naj vlada po možnosti štedi v okviru zdanje vojne organizacije, kar je silno potreba v oziru na slabe gospodarstvene razmere avstrijskega prebivalstva.

S tem je bila seja dovršena; vladni listi se močno veselé tega izida v gospodski zbornici, da si nikdo dvomil nij, da bi se kako drugače izšlo. Nasprotno pa niso nemški nacionalno-liberalci nič zadovoljni z gospodsko zbornico, katera, da si v večini ustavoverna, je vendar odobrila vladno predlogo o vojnem zakonu. Kakor sami igrajo „opozicijo za vsako ceno“, proti zdanji vladi, tako bi jim bilo tudi najbolj po godu, ko bi k tej opoziciji pristopila tudi gospodska zbornica. Ali tega naravnost storiti gospodska zbornica ne more, ker so udje njeni od vlade imenovani, so v ožji zvezi z vladarjem, kateremu naposled ne smejo in ne morejo odreči sredstev v obraubo carevine. Mmoredóč omenjeno, — mnogim se je jako čudno zdelo to, ko je knez Schönbürg hvalisal prejšnjo vlado, katero je celó prejšnja večina državnega zbora obsodila; naravnost neprijetno pa je zadela njegova trditve, da je prejšnja vlada — pospeševala razvoj narodov, in da to so dokazale svečanosti ob cesarjevi petindvajsetletnici. Ne, te svečanosti niso nikdar tega dokazovale, nego jedino so dokazovale narodov udanost do presvitlega stola vladarjevega in izraževale

upanje, ter nalejo, da bole odstopila baš óna vlada, katero in nje delovanje je knez Schönbürg do neba povzdigaval. Slovenci vsi to dobro še pamtimó, kako se nam je pod prejšnjo vlado godilo in od prvega do zadnjega smelo lehto rečemo: ko bi čut udanosti do najvišjega vladarja ne bila tako globoko ukoreninjena v srci vsac ga Slovenca, to čut bila bi prejšnja vlada gotovo popolnoma zatrla, kajti ne objektivno nego pristransko je bilo njeno vladanje, katero nikakor nij plemenito razvijalo narodov avstrijskih, nego njihova srca je napolnjevalo z gnevom in strastjo. Takej vladi pa narodje ne morejo ohraniti prijaznega spomina, kajti pod njeno vlado so narodje trpeli, — udje gospodske zbornice pa tega nikakor niso čutili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. decembra.

V včerajšnji seji *državnega zbora* se je izročila vladna predloga o vojni postavi, ki je prišla odobrena (glej naš dopis z Danaja,) iz gospodske zbornice, brambenemu odseku, da bode ta ustmeno o niem poročal; na dalje je zbornica odobrila podaljšanje trgovinske pogodbe z Nemčijo in Francosko. Kaj bode z vojno postavo zdaj v zboru poslancev, o tem se more malo povedati. Sicer se čuje, da se bode centralistiška stranka razcepila pri zopetnej obravnavi o vojni postavi, in da bode jeden del glasoval z vlado, tako, da bode morebiti dobila ta večina dveh tretjin záse, kakor óna želi; ali organ nemških fortšritlerjev še na dalje hujška, ka centralisti tudi pri drugej obravnavi ne smejo glasovati z vlado. Oh jednem pa je jako hud na gospodsko zbornico, katere udje so v brambenej debati le bolj ozirali se na udanost do vladarjeve osebe, nego na produkt centralistiške politike v državnem zboru. Ako bi sodili po poročilih, katera prinša „Deutsche Ztg.“ potem bi dejali: tudi zdaj bode vladna vojaška predloga propala. Potem bode pak se sešla komisija sestojéca iz udov zbornice poslancev in gospodske zbornice, in ta bode odločila vojno postavo po vladinej volji, ker se bodo tačas jej udali tudi centralisti. Neumljivo je, kaj hočejo centralisti sè svojo skrajno opozicijo doseči! Dokazuje se jim od vseh strani, ka vojaška postava mora biti za vsako ceno potrjena. Cesar je celo dne 13. t. m. poklical k sebi vodjo nemških liberalcev, dr. Waeberra, in mu izrazil svojo voljo, ka mora vojaška postava za 10 let odobrena biti; kot odgovor na ta cesarjev priziv pa so sklenili nemški liberalci v nedeljo, da bode v državnem zboru Rusin Tomažuk predlagal, naj se vojska postava podaljša samo na 3 leta. Resni politiki

Co tam budem dèlati?
Stíbro zlato lámati,
Komu je budete dávati?
Cisafovej deerce
Na ty zlaté vénce.

Jako često spomenja se v narodnih pripovedkah steklena gora ali grad, ta symbol rajskega grada (castellum), kateri se od daleč blešči kot solnce, gladek kot led in čist kot ribje oko. Tudi germanske pripovedke znajo isto stekleno goro, ali govoré o njej menj često in z manjšo jasnostjo. Na samej gori tresejo se pak „veje radostnega drevea, ki mu na celem svetu nij para“. Običnemu smrtniku nij možno tja priti, kajti ta gora je zelo polzka, tako da bi mačka, ko bi tudi imela, kakor dé moravska pripovedka, devetdesetero devetero krempljev, si je odrila, a vendar bi nanjo nezlezla. Ljudje tja dohajajo jedino s pomočjo dobrih duhov in čarodejcev, često jih tja tudi veter na svojih krilih zanaša. V moravskej pripovedki dal je Vetropan (gospod

Veter) človeku, kateri se je tja podal, šulke (male okrogle kamenčke), te je prilepljal na steklo ter po njih kot po stopnjicah stopal na goro. Podobno dobi v slovaškej pripovedki kraljevič od Ježibabinih sinov haluške (svalke sè cmokovega testa) in s pomočjo teh dospé na stekleno goro.

O krasi raja zajemamo tudi nazore iz slikanja novega sveta v slovaškej pripovedki o „izgubljenem dečku“. Po izbi zapihal je topel vetrček in sredi izbe odprla se globoka propast, v katero je deček z deklico se spustil. Novi svet se jima pred očmi odpré. Na pravej strani tekla je zlata reka, na levej so se zlate gore bliščeale, a na sredi bila je krasna zelena loka s tisočero cveticami okrašena. Potem sta prišla k zlatemu lesu (gozdu); kakor sta se mu bližala, vzletela je iz njega množica različnih ptičev, krasno začela peti in mladenčka obletavati. Iz tega zlatega lesa prišla sta do srebrnega mej srebrnimi gorami.

Komaj pa sta se temu približevala, pritekla je iz njega množica različnih živalij, katera je k mladenčku se stiskala, obskakuječ ga radostno. A on je vsako žival pogladil in poljubkal ter z njimi se razgovarjal. Po tistem pa sta šla nazaj na ta svet.

V pesni poljskej prispodablja se rajski grad cerkvi, v kateri se nahajajo trije grobi sv. Janeza, G. Jezusa in D. Marije.

Czy widzisz święta Heleno Dniester głęboki,
A na tym Dniestrze kamień szeroki,
A na tym kamieniu góra wysoka,
A na tej gorze drzewo zielone,
A z tego drzewa krzyże robione,
A i z tych krzyżów kościel stawiono;
A w tym kościele trzy groby łaza,
A w jednym grobie święty Jan leży,
A w drugim grobie Pan Jezus leży,
A w trzecim grobie Matka Najświętsza.

Podobno sò e tudi pesen moravska, samo, ka se mesto cerkve imenuje samo hišica na bolmcu. Tudi pesen rusinsko-karpatska prispodablja grad rajskej cerkvi.

ne morejo tako postopiti; ako pa mislijo nemški nacionalci na Dunaju, da bodo se svojim postopanjem prouzročili ministersko krizo, zna se jim to prečeti, da bi pa prispeli potem z pet sami na trnino, o tem se jako motijo, kajti moment je ves drugačen, nego je bil po odstopu Hohenwarta. Mnogo verjetneje pa je, da nastopi za Taffajem še bolj odločno konservativno avtonomistiško ministerstvo, in uže imenujejo dunajske naslednje grofa Clam Martinica kot naslednika grofa Taffaja, potlej bodo s pravom tožili centralisti: Kurz ist der Wah, lang die Ruhe! V okvir ne možaš in izmišljotin pa spada vest, da bode za Taffajem nastopil — Schmerling!

Graf Zichy, dozdani avstrijski poslanec v Carigradu, je v soboti zapustil svoje dozdane mesto, poprej pa je bil še v avdi-jenci pri sultanu.

Predsednikom delegacij bode voljen vitez Schmerling, podpredsednikom pa jeden avtonomist, tako so predložitel centralisti delegiranci zborni poslanev. V bugetni odsek delegacij mislijo potisniti 14 centralistov, a izvoliti nasprotaj samo 7 avtonomistov. Tako znado centralisti porabiti svojo večino dveh glasov v delegacijah.

Hrvatski sabor se je sešel v nedeljo, ter ga je otvoril predsednik Krestić. Ban hrvatski je predložil — kakor je bilo uže naznaneno — zakone načrte gledé budgetne indemniteti in o pridiljanji nagodbe z Ogersko. Seja se je na to sklenila.

Istega dne je otvoril se v Zagrebu prvi sestanek hrvatskih obrtnikov. Zbor je sklenil, da sme započeti samo on kak samostalen obrt, ki se ga je bil učil, nadalje da se osnovajo obrtske zadruge in se omeji krošnjarstvo.

Ogerski zbornici sta si dné 13. t. m. naredila poštence, ki bodo dné 20. meseca januarja. Pred razhodom poslaniške zbornice pak je jeden poslanec iz večine vlado interpeliral zavoljo nepoštenh činov, ki se vrše pri snovanju novih zemljišnih kreditnih zavodov za male posestnike. Ministerski predsednik je grajal v svojem odgovoru, a ne ljudi in časopise, ki raznašajo take vesti, a se ne prepričajo o istinosti.

Vnanje države.

Ruski in avstrijski zastopnik v Carigradu sta se na pol oficijalnem potu pritožila pri porti, zakaj da vedno odlašajo odstopanje Gusinja in Plave Črnej gori, da tako daje Albancem čas Črnej gori z orožjem ustaviati se. Porta pravi, da se vse te pritožbe neopravičene in da želi mirnega odstopa teh krajev, da se pa to v času od Črne gore določenem nij dalo izpeljati. Če pa bode Črna gora skušala z orožjem doseči odstop, bode Turčija svoje vojne iz Albanije nazaj poklicala in Črnej gori prepustila vso odgovornost. Črna gora je Turčiji namreč zopet naznanila, da če Turčija ne pomore, da bode Črna gora mirnim potem zasedla Plavo in Guzinje, bode Črna-

gorci prišli za orožje, vzeli siloma ti mesti in s prebivalci tako postopali kakor z uporniki.

Stanje v Španiji je jako kritično. Odkar je nastopilo selanje ministerstvo, je uže 34 generalov dalo ostavko. V parlamentu so bile v hane seje, posebno kubansko vprašanje vznemirja duhove.

V Afganistanu so po poročilu generala Roberta neprestani boji. Sovražnikove vojske se vedno množé. Roberts je sklenil svoje vojne moči zbrati v Sherguru, a višine nad Kabulom sovražniku prepustiti. Vojni oddelki v Gundamaku in Džellalabadu so dobili povelje marširati v Kabul.

Ahmed Ayub khan, ki je pred rešeterimi dnevi zapustil z veliko vojsko Herat in marširal proti Kandaharu, je od ustajnikov pri Kabulu povabljen, naj se jim pridruži, potem pa bodo skupno napadli Kabul. — Tudi v provinciji Farrah, severni od Kandahara, se zbira jo nekateri redovi, ki mislijo to mesto oblegati.

Dopisi.

Od Save 13. decembra. [Izv. dopis.] (O uradnih časopisih) se je v proračunskem odboru državnega zbora precej govorilo, kakor smo zvedeli iz poročil v raznih novinah. Da so poslanci tega odbora prenarredbe zahtevali, kdo bi temu ne pritril, kajti pri manipulaciji teh časopisov je marsikaj nepravilnega. Za največjo nepravilnost pa smatram to, da se na troške slovenskih elskviriranih davkoplačevalcev pri nas izdaje „Laibacher Zeitung“ jedino le v nemškem jeziku. Ako bodo uradni listi tudi še dalje ostali in še dalje izhajali, to bomo Slovenci na Kranjskem vsaj zahtevati smeli, da se nam uradni list tudi v slovenskem jeziku izdaje. To bode le malo zadoščenje za oblo krivic, katere je nam „Laib. Ztg.“ v minulih letih prizadela z raznim grdenjem in mrženjem. Saj še zdaj goji na tihem antipatijo zoper nas in naš jezik, ter se skrivaj veseli, kadar se nam kaj nepovoljnega zgodi. Zeó bi me veselilo slišati, ko bi se slovenski poslanci za to potegnili pri vladi, da bi pri nas uradni list izhajal tudi v slovenskem jeziku. Poljaki in Čehi imajo svoje uradne liste v narodnem jeziku, v Trstu izhaja uraden časopis čeó v italijanskem jeziku; samo poldrug milijon Slovencev plača menda še premalo davka, da bi se mu uraden list v slovenskem jeziku izdajal. Dopisnik teh vrstc je te misli, da bi Slovenci pod to vlado, katera nam nij sovražna, torej menda vendar nasprotovala ne bode, pri vsa-

keji priliki, ob vsakem času in na vse možgane dovoljene načine, terjal za vse stroške javnega življenja uvelenje ravnopravnosti.

Prvo pa je, da začnemo sami ravnopravnost respektirati, t. j. slovenščino povsodi sami od sebe uvajati. Narodni uradnik naj zdaj začneja slovenski pisati, saj ga zaradi tega nihče karati ne bo smel; varoval ga bo menda pač § 19 in — pravična vlada v Beču. Sodnije in drugi uradi naj slovenske razglase v uradni list pošiljajo. Odvetniki in notarji naj pišejo sodnijam slovenski, saj je ta jezik vsem uradnikom uméven, saj zdaj ne bodo smeli s slovensko ulogo drugače ravnati, nego z nemško. Učitelji naj uvedejo slovensko uradovanje, saj po obstoječih temelinih zakonih od pravičnega ministerstva in podložnih šolskih gospodk némajo bati se nikakovega ukora, konči so njih šole, njih otroci slovenski, zakaj bi njih uradovanje ne smelo biti slovensko? Ali žalostna istina je to, da smo Slovinci še premehki! V narodnem društvu je marsikdo dober Slovenec, tudi v slovenske časopise piše še možato besedo, tedaj principijalno in teoretično je ta pa óni spoštovanja vreden značaj, ali dejanski in praktično se pa marsikateri izkazuje omahljivcem, ki se udeja namišljenim obzirom. Narodni odvetnik in notar se strašita pred nemški uradujočo sodnijo, nižji uradnik se boji višiega, učitelj pa kar trepetá pred g. poglavarjem! Pogum torej in srčnost Slovenci, zlasti zdaj, ko se nam prikazuje zarja boljše bodočnosti.

Iz Novomeške okolice. 14. decembra [Izv. dop.] (Nemčurska okolica.) Na praznik M. B. je šlo zaradi lepega zimskega dné mnogo sveta iz mesta v okolico, tudi jaz podal sem se maj goste v obče priubljeno gostilno poštenega narodnjaka Bojanca v Šempetru. Še sanjalo se mi nij, da bo družina ta pot za me tako nepovoljna, kakor se je le prekmolu pokazalo. Dasiravno je bilo ondú v gostilni nekaj glav novomeške nemčurske elite, nas narodnjake to nikakor nij vznemirjalo, kajti pričakovali smo od nemčurske inteligencije toliko taktnosti, da se bodo obnašali kakor se sploh ljudém spodobi. Pa od tistih junakov zahtevati obke, taktnosti, spodobnega obnašanja! To so jim vse nepoznane stvari, zanje némajo razuma. Komaj smo se malo ogreli v krémi, uže začne neki krojač svoje neslanosti uganjati, rekoč: Obe Bojanec treba bo papirja nekje“, čemur nemčurski oberštir E. M. — rodom Čeh — zaničljivo

A u pana Iwana, ta na jeho dwori,
Stojalo drewo tonke wysokie,
Tonke, wysoke, listom szyroke.
Iz toho drewa cirkowka rublena;
Na perszim prestoli: swiateje Rozdwo,
Na druhim prestoli: swiaty Wasylyj,
Na tretim prestoli: Iwan Krestytel.

Ravno tako poje i koleda rusinsko-karpatska o cerkvi novej, v katerej so tri okenca. V prvem okencu je jasno solnce, v drugem okencu jasni meec, v tretjem okencu jasni žarki. Nij to tam jasno solnce, je to Bog, nij to tam jasni mesec, je to božji Sin, nijso to tam žarki, so to božja detca.

Na rajsko drevo, o katerem iz češke pesni vemo, da modrim cvetjem procvita, nas jako spominja rajsko ali majevo drevesce, katero se na Češkem prvi svatbeni dan h koncu ženitovanjske gostije na mizo prinese. Na velikem lipovem krožniku je okrogla ponev, vanjo je zabodeno drevesce trnovo z bodaki, pod drevesom pa sedi ženska oseba drema-

joča, a zraven nje stoji zibelka z majhnim detetom. Na drevescu so navesene kokoške, ptiči, jabolka, slive, bruske, črešnje, mandlji, fige, rozine, kolački, popernik, marcipan in še drugi plodovi, katere mati zemlja podaje. Ravno tako nabodene so na drevescu prižgane svečke od voska bele in rudeče. Kadar se zapoje pesen: „Šel' jest Pán Bůh, šel do raje“ itd. potrese nevesta drevo, a svati pobirajo reči padajoče in jih shranijo.

Prekrasni raj bil je prvotno selo vseh svetlih bogóv; do zdaj spomenja se čisto Solnce in Mesec, katera sta tam bivala. V Haliču pri pečenju svatbenega kolača, korovaj zvanega, se poje:

Swity mislaci u raju
Naszom korowaju!
Aby byl korowaj krasnyj,
A tak sonienko jasnyj.

Tudi dom Perunov imenuje se za obaki. To je c ganka očistila dete ne imenujoč plenice s skorjami hleba,

Buoh Parom za oblakami
Uvidi to nahněwany.
Tresk! zahrni jej do čela,
Ihned! s děckem zkameněla,
Že božieho daru chleba
Tak užila jak netreba.

Namesto svetlih bogov stopil je o krščanskem veku v raju krščanski Bog z angeli in svetniki. Življenje, kakeršno tam živé, je jako srečno in blaženo, vseh slastij, po katerih se toži duša Slavjanov, more se tam uživati. Gospod Bog sedi na zlatem stolu, v roki drži zlat biček ter šiba zlato goobo, da z njih perje leti. Drugič zopet šteje zlato zvezde in poklada jih na kraj sveta. David kralj igra na harfo svete pesni, da se razlegajo po zelenem gaju; ravno tako i drugi neb ščani napolnjujejo s pobožnimi melodijami rajске livade, a angelji pevajo prekrasne himne.

V tom věném ráji, kde starci hrají,
Andělé pekne písně zpívají.

(Dalje prih.)

pristavi: „Da, da, „Slovenski Narod“, ta bo dober za to“

Splošna nevolja nad tako eurovostjo je nastala in le stara prislovica: ostrovski glas ne tega do nebes, pa: kakršnen mož, tako govorjenje — nas je odvrnila, da nismo pred prag v sneg posadili nemčurskega debeluha, ki je mimogrede rečeno javoljne odebeli na Kranjskem od nemčurskega dobčka, nego le od slovenskih grošev.

Mi bi si za bodočnost usojali svetovati nemčurske mestne gospodi, kadar svoje izlete v slovensko mestno okolico napravljajo, naj si za posebne potrebe soboj jemlje svoje gore liste, n. pr. „La. b. Tagblatt“, kajti ako se ne motimo, leže pri nemcem tukajšnjem c. k. uradu še celi kupi „Tagblatta“ od časa zadnjih državnozborskih volitev, ker jih niso mogli usiliti tukajšnjim Slovincem, in, gospodine M—! to vam je roba comme il faut, prav ustvarjena za — vašo robo. Končno si zapamтите le še to: Alles rücht sich — bo uže tudi vam došel plačilni dan, kakor je prišel nemcemu drugemu, uže veste komu!

Iz Ptuja 14. dec. [Izvirni dopis.] (Občinske volitve.) V Ptui smo imeli 9. in 10. t. m. občinske volitve. Zima je bila huda, nij se tedaj čuditi, če se je novoizvoljeni odbor pri porodu tako prehladil, da zvedenci o njegovem življenji dvomijo. Prva nerednost je bila, ka je dozdani gosp. župan v vsako hišo občinskega slugo poslal z rdečo listnico, na katerej je on s svojimi privrženci se ponujal v novi odbor. Pri volitvah se občinski služabniki ne bi smeli zlorabiti. Ako se od županstva kaj važnega celo mesto zadeva, jočega razplaša, se taki oklici samo na črno desko na rotovži prilepijo, in vsak se mora tja potruditi, ako hoče zvedeti, za kaj da gre. Pri volitvah je drugače, takrat se z največjo ljubezljivostjo vsakemu v toplej hiši pové, da naj te in óne voli.

To bi se še dalo ravno prenašati; ali trdijo, da se je celo krivimi pooblastitvami, da so pooblastila bila od takih utovlastnočno podpisana, kateri — pisati ne znajo! Najostudnejši pa so nazori cele agtacije. Ne smete misliti, da sta si stranki s kakimi veliki političnimi, ali narodno-gospodarstvenimi načeli nasproti stali, ne, nič kakor gola sebičnost posameznih oseb je bila jedino vodilo. Ptuj ima namreč občinsko hranilnico, in po pravih hranilničnih je občinski odbor tudi odbor hranilnice, načelnik hranilnice pa je vselej župan. Jaz mislim, da je uže sedaj lahko razsoditi, ka je pri volitvah občina samo sredstvo in le hranilnica óna svrha, katero si marsikateri doseči želi.

Ako je župan odvetnik, in to je dozdaj vedno bil, — tedaj ima dolžnike v svojej pesti, jih na vse načine teži, si tako tri, četr tisoči goldinarjev na leto zasluži, in to je za župana v malem mesteci s 3000 prebivalci gotovo dobra plača; da ljudstvo v okraji če dalje bolj siromašno postaja, da je tega v velikej meri ptujška hranilnica kriva, kaj to koga briga, ljudstvo je za to na svetu, da platuje. Drugi odbornik porabi spet hranilnico za se v večje meri, kakor bi smel, tretji milost deli, in tako meščane sebi odvisne naredi. Vsak le za svoj dobiček skrbi, občina pa škodo trpi. Tu imate malo sliko ptujškega mestnega odbora. V sredo bode volitev župana,

*) Prejšnji dopis smo prejeli — post festum, za to ga nismo priobčili. Ur.

Izdatelj in urednik Mareso Armic.

denes, v nedeljo, pa je velika pojedina novoizvoljenih odbornikov stranke zdanjega gosp. župana, in ti bodo, kakor slišim, pri šampanjci prisego storiti morali, da ne bodo nikogar drugega volili, kakor dozdanjega g. župana. Da stvar ne bi tako resna bila, bi se jej lahko smijali.

Domace stvari.

— (Volitev državnega poslanca) namesto pokojnega grofa Barbo bode, kakor smo uže poročali, dré 3. prihodnjega meseca. Za to volitev se morajo po postavi izvoliti novi volilni možje. Torej se bode uže v nekaterih dnéh začeli izbori volilnih mož v sodnijskih okrajih Kočevje, Žužemperk, Trebnje, Mokronog in Radete. Ker je na volilnih možéh vse ležeče, opozarjamo narodnjake, naj čujejo in bde, da mej tem ko spimo, sovražnik ljube ne poseje mej pšenico! Tisti volilni možje, ki so zadnjič glasovali za narodnega kandidata, naj se zopet izvolijo, druge je namestiti z bolj šimi.

— (Razdelitev nove zimske obleke) katero je odbor gospij in gospodičin s pomočjo nabranih daril 80 učencem in učenkam tukajšnjih šol preskrbel, se je vršila v nedeljo dopoldne v navzočnosti velečestite gospe soproge deželnega predsednika gospoda viteza Kalline in njene ravno v Ljubljani bivajoče gospe sestre. Po nagovoru vodje mestne šole g. Praprotnika blagovolila je velečenjena gospa deželna predsednika soproga razdeliti otrokom obleko. V nove obleke zopet v čitalnično dvorano povrnivšo se mladino je primerno nagovoril katehet nunskih šol g. Kržič. Potem so otroci prejeli še štruce in se veseli vrnili domov. Slava blagosrčnim damam, ki so omogočile lepo svečanost, katere se bodo navzočni gotovo radostno spominjali.

— (Spomin na Kuhnovece.) „Slavnostni sprejem slovenskega pešpolka Kuhnovega št. 17. v Ljubljani dné 26. in 27. novembra 1879.“ Tako se zove v inseratnem delu našega lista uže naznanjena, 34 strani osminke obsegajoča knjižica, ki poleg kratke zgodovine Kuhnovega polka popisuje njegov slavljeni povrat iz Bosne od Trsta do Dunaja. Na konci je dodana pesen „Kuhnovska“ od J. N. Resmanca. Prihod domačega polka je še po vsej dáželi v tako živem spominu, da bode gotovo mnogokateri radostno segel po ličnej knjižici, ki jo je trudoljubivo

uredil in izdal g. Fran Hlavka. Cena 15 novčičev je jako nizka; tisk „Narodne tiskarne“ ustreza vsem zahtevam.

— (Samoumor.) Podčastnik P. od 12. topničarskega polka, rojen Ljubljčan, ustrelil se je 5. t. m. na Ružniku pod cerkvijo v Lasnikovem gozdu. Ker je potem sneg zapal, iskali so mrtveca ves teden brez uspeha in stoprav 13. t. m. našel ga je mežnarjev hlapec vsega zmrzlega in kakor kamen triega globoko pod snegom. Podčastnik P. je baje nekaj erarskih novcev — potrošil in ker jih nij mogel vrniti se je kazni boječ ustrelil.

Dunajska borza 16. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	"	35	"
Zlata renta	80	"	9	"
1860 drž. posojilo	111	"	—	"
Akcije narodne banke	84	"	—	"
Kreditne akcije	279	"	90	"
London	116	"	70	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	31	"
C. kr. cekini	5	"	53	"
Državne marke	57	"	70	"

Učenec

z dobro šolsko izomiko, zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se takoj v prodajalnico z manufakturnim blagom podpisanega.

V Beljaku, dné 10. decembra 1879.

(576—3)

H. Walesi.

Izvrstno vino

iz slovečih vinorodnih brd na Goriškem, belo in črno,

se prodaja v gradščini v Dobri pri Korminu. Naročila sprejema oskrbnistvo (581—1)

Baguer-Catterinijevih gradščin

na Catterinijevem trgu v Gorici.

Dečka,

dobro vzgojenega, 14 let starega, zmožnega obeh deželnih jezikov in iz solidne rodovine, sprejme takoj:

Josip Gspaltl,

(582—1)

zlatar in srebrar v Ptui.

Nove vozne liste

za železnice

prav po nizkej ceni priporoča

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da se z njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sôkrovica, sleza, ostrá kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na jetrah in žolci, in poznejše uplivanje po zdravljenji z živim srebrom. Pri ženskih mesečnih nerednostih upliva te pile dobrodejno, odstranjujoče in zdravljajoče.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posladkorjene in odlični zdravniki priporočajo jih kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarja P. Birnbacherja „zum Obelisk“ v Celovci. (552—5)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje: v Ljubljani V. pl. Trnkoczy, lekarnar; v Postojni A. Leban, lekarnar; v Kranji K. Šavnik, lekarnar; v Logatci Al. Skala, lekarnar.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.